

[REDACTED]

Alleen per mail: wob-ccd@rvo.nl

Betreft: bezwaar tegen Wob-besluit

Geachte mevrouw, heer,

Bij brief van 6 december 2017 met kenmerk CCD-2017-411 heeft u [REDACTED] een afschrift toegezonden van het besluit van de Centrale Commissie Dierproeven (CCD) van eveneens 6 december 2017 met kenmerk CCD-2016-293, betreffende Wob-besluit W16-09S.

Uit dit besluit blijkt dat de documenten die eerder met een zienswijze-verzoek in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) aan [REDACTED] zijn voorgelegd, (gedeeltelijk) openbaar zullen worden gemaakt.

In de zienswijze heeft [REDACTED] verzocht referenties in de documenten onleesbaar te maken vanwege de feitelijke verwijzing naar personen en instellingen.

De CCD geeft in haar besluit steeds aan dat (directe) herleidbaarheid naar eigen onderzoekers en eigen onderzoeksgroepen geweigerd dient te worden, maar stelt ten onrechte – en ook zonder onderbouwing – dat daarvan in de documenten die betrekking hebben op de projectvergunning met nummer 2015340 geen sprake is. Dat is onjuist.

Hierbij maak ik namens [REDACTED] bezwaar tegen de voorgenomen feitelijke openbaarmaking van de hiervoor bedoelde referenties in de documenten die betrekking hebben op de projectvergunning met nummer 2015340.

[REDACTED] kan zich niet vinden in de voorgenomen openbaarmaking van deze referenties en is van mening dat dit in strijd is met de Wob, meer specifiek met artikel 10, tweede lid, onder e en g, van de Wob.

Ik verzoek u mij een termijn te geven van vier weken voor het aanvullen van de gronden van dit bezwaarschrift.

[REDACTED] heeft een verzoek om een voorlopige voorziening ingediend bij de voorzieningenrechter van de sector bestuursrecht van de [REDACTED]. Dit verzoek is als bijlage bij dit bezwaarschrift gevoegd.

[REDACTED]

Datum 20 december 2017

Graag ontvang ik van u een bevestiging dat u dit bezwaarschrift met bijlage in goede orde heeft ontvangen

[REDACTED]

Vooruit per e-mail: wob-ccd@rvo.nl

Bij brief van 20 december 2017 is namens [REDACTED] op
[REDACTED] nader aan te voeren gronden bezwaar gemaakt tegen het besluit van de Algemeen Secretaris
van de Centrale Commissie Dierproeven (CCD) van 6 december 2017 met briefkenmerk
CCD-2016-293 (betreffende Wob-besluit W16-09S).

Bij brief van eveneens 20 december 2017 heeft [REDACTED] de voorzieningenrechter van
de [REDACTED] verzocht een voorlopige voorziening te treffen, inhoudende schorsing
van het hierboven genoemde besluit van de CCD van 6 december 2017.

Bij brief van 21 december 2017 heeft de CCD de rechtbank medegedeeld bereid te zijn de
openbaarmaking van de documenten op te schorten tot vier weken na de beslissing op het
bezwaar.

Bij brief van 8 januari 2017 heeft [REDACTED] het verzoek om voorlopige voorziening
ingetrokken.

Bij brief van 21 december 2017 stelde u [REDACTED] in de gelegenheid om binnen vier
weken de nadere gronden van het bezwaar in te dienen.
Hierbij, en derhalve tijdig, doe ik u de nadere gronden van het bezwaar toekomen.

1. Achtergrond

De CCD heeft op 5 april 2016 een aantal verzoeken op grond van de Wet openbaarheid van
bestuur (Wob) ontvangen waarin een afschrift wordt gevraagd van verschillende
projectvergunningen dierproeven, de aanvragen voor deze vergunningen en alle
correspondentie daarover.

De CCD heeft [REDACTED] medegedeeld dat gebleken is dat ook informatie is
opgevraagd waarbij [REDACTED] betrokken is, en heeft de instelling verzocht een
zienswijze te geven over de eventuele openbaarmaking van de documenten die onder dit
Wob-verzoek (Wob-verzoek W 16-09S) vallen.

[REDACTED]

Bij brief van 22 juni 2016 heeft [REDACTED] en zienswijze ingediend.

[REDACTED] heeft daarin (primair), onder verwijzing naar de Dierproevenrichtlijn (Richtlijn 2010/63/EU van het Europees parlement en de Raad van 22 september 2010 betreffende de bescherming van dieren die voor wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt) en de Wet op de dierproeven (Wod), aangevoerd dat Wod beschouwd kan worden als een *lex specialis* ten opzichte van de Wob.

Subsidiair heeft [REDACTED] aangevoerd dat gedeelten van de documenten geweigerd dienen te worden, onder verwijzing naar weigeringsgronden van artikel 10, eerste en tweede lid, van de Wob.

2. Bestreden besluit

Uit het besluit van 6 december 2017 (het bestreden besluit) blijkt dat de primaire argumentatie in de zienswijze van [REDACTED] niet door de CCD is gevolgd.

De subsidiaire argumentatie van [REDACTED] is grotendeels wel door de CCD overgenomen, behoudens het verzoek om referenties in de documenten onleesbaar te maken vanwege de feitelijke verwijzing naar personen en instellingen.

Ten aanzien van hetgeen - onder meer - door [REDACTED] aangevoerd over de Dierproevenrichtlijn en de Wod heeft de CCD in het bestreden besluit (p. 3 en 4) het volgende overwogen:

"(...).

Door enkele derde belanghebbenden is aangegeven dat de niet-technische samenvatting (NTS) volstaat voor wat betreft de openbaarmaking van de bij de vergunningen behorende documenten. (...).

De richtlijn schrijft voor welke gegevens de NTS bevat en welke niet (artikel 43 eerste lid). Deze bepaling is vrijwel letterlijk geïmplementeerd in de Wod (artikel 10a vijfde lid), het Dierproevenbesluit (artikel 3) en de Dierproevenregeling (artikel 4). Er zijn geen aanwijzingen dat Nederlandse wet- en regelgeving op dit onderdeel ruimer is dan de richtlijn voorschrijft.

Met de publicatie van de NTS is niet beoogd tevens te voorzien in een bijzondere openbaarmakingsregeling. Daarnaast volgt uit de parlementaire geschiedenis van de Wod¹¹ dat de Wob (*nb. bedoeld zal zijn Wod*) geen bijzondere openbaarmakingsregeling is. Dit is bevestigd in de uitspraak van de rechtbank Gelderland van 21 april 2016 (kenmerk: AWB 15/6463). De Wob is daarmee volledig van toepassing op de behandeling van het voorliggende Wob-verzoek. De CCD heeft naar aanleiding van het bovenstaande in haar vergadering van 15 juli 2016 besloten dat de Wob (volledig) van toepassing is en niet verder gaat dan de richtlijn.

Aanvullend merkt de CCD op dat met het verstrekken van de NTS niet volledig wordt tegemoetgekomen aan het Wob-verzoek. Uit het Wob-verzoek volgt dat wordt gevraagd om aanvragen van projectvergunningen met alle correspondentie hierover. Gelet op artikel 3 lid 5 van de Wob dient de CCD de informatie uit de genoemde dossiers openbaar te maken, tenzij daarvan op grond van de (*in*) artikel 10 en 11 van de Wob opgenomen weigeringsgronden of beperkingen kan worden afgezien. Ingevolge artikel 7 lid 2 van de Wob kan het verstrekken van de verlangde informatie in een andere dan door verzoeker gewenste vorm (bijvoorbeeld in de vorm van een samenvatting) slechts in (*de in*) het tweede lid omschreven situatie aanvaardbaar zijn. Niet is komen vast te staan dat

er sprake is van een dergelijke situatie. Met het enkel verstrekken van de NTS wordt derhalve niet volledig aan het Wob-verzoek tegemoet gekomen.”

Ten aanzien van het niet weglakken van referenties in de documenten heeft de CCD in het bestreden besluit (p. 12) het volgende overwogen:

“(…).

Daarnaast heeft de vergunninghouder verzocht om het weigeren van alle referenties in dit document, vanwege de feitelijke verwijzing naar personen en instellingen en de directe verwijzing naar personen en instellingen in deze context. De CCD is van oordeel dat, vanwege de directe herleidbaarheid, referenties naar eigen onderzoekers, eigen onderzoeksgroepen en nog niet gepubliceerde informatie geweigerd dienen te worden. Daar is in dit geval echter geen sprake van.”

3. Gronden van bezwaar

3.1 Wob niet van toepassing

[redacted] meent dat de conclusie van de CCD dat de Wob (volledig) van toepassing is op de behandeling van het onderhavige Wob-verzoek onjuist is.

Artikel 2, eerste lid, van de Wob bepaalt dat een bestuursorgaan bij de uitvoering van zijn taak, onverminderd het elders bij wet bepaalde, informatie overeenkomstig deze wet verstrekt. In de Memorie van Toelichting bij de Wob (TK, 1986-1987, 19859, nr. 3, p. 18 e.v.) is – onder verwijzing naar de jurisprudentie van de Afdeling rechtspraak van de Raad van State – aangegeven dat de Wob als algemene wet moet wijken voor in bijzondere wetgeving opgenomen openbaarheidsregelingen indien deze als uitputtend kunnen worden aangemerkt. Daarbij wordt nadrukkelijk opgemerkt dat ‘bijzondere openbaarmakingsregelingen, internationale voorschriften, gesteld bij of krachtens verdragen die voor Nederland van kracht zijn, eveneens voor de Wob kunnen gaan’, omdat deze verplichtingen ‘immers voorrang (hebben) boven bepalingen van nationaal recht’.

In de Dierproevenrichtlijn is bepaald welke informatie **over projecten** openbaar dient te worden gemaakt, en op welke wijze.

In de considerans van deze richtlijn (overweging 41) wordt hieromtrent het volgende gesteld:

“Om ervoor te zorgen dat het publiek wordt geïnformeerd, is het van belang dat objectieve informatie over de projecten waarbij levende dieren worden gebruikt, openbaar wordt gemaakt. Hierdoor mogen geen eigendomsrechten worden geschonden noch vertrouwelijke informatie worden prijsgegeven. Gebruikers dienen daarom anonieme niet-technische samenvattingen van die projecten op te stellen, die de lidstaten moeten bekendmaken. De bekendmaking van de gegevens mag de anonimiteit van de gebruikers niet in het gedrang brengen.”

In artikel 43 van de richtlijn is het volgende bepaald:

Artikel 43

Niet-technische samenvatting van het project

1. Onverminderd de bescherming van de intellectuele eigendom en vertrouwelijke informatie bevat de

niet-technische samenvatting van een project de volgende gegevens:

- a) informatie over de doelstellingen van het project, met inbegrip van de voorspelde schade en baten en de aantallen en soorten te gebruiken dieren;
- b) het bewijs dat aan de vereiste vervanging, vermindering en verfijning wordt voldaan.

De niet-technische samenvatting van een project is anoniem en bevat geen namen en adressen van de gebruiker en zijn personeel.

2. De lidstaten kunnen eisen dat in de niet-technische samenvatting van het project wordt vermeld of een project aan een beoordeling achteraf zal worden onderworpen en binnen welke termijn. De lidstaten dragen er in dat geval zorg voor dat de niet-technische samenvatting van het project wordt bijgewerkt met de resultaten van eventuele beoordelingen achteraf.

3. De lidstaten publiceren de niet-technische samenvattingen van de toegelaten projecten en de eventuele aanvullingen daarop.

Artikel 43, derde lid, van de richtlijn is geïmplementeerd in artikel 10a1, zevende lid, van de Wod. Daarin is het volgende bepaald:

Artikel 10a1

(...)

7. De niet-technische samenvatting van een project waarvoor de centrale commissie dierproeven een projectvergunning heeft verleend en de eventuele aanvullingen daarop, worden op een bij of krachtens algemene maatregel van bestuur bepaalde wijze bekend gemaakt. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over het indienen van de niet-technische samenvatting en de eventuele aanvullingen daarop door de aanvrager dan wel vergunninghouder.

In artikel 4 van de Dierproevenregeling 2014 is het volgende bepaald:

Artikel 4

(...)

2. Onverminderd de bescherming van de intellectuele eigendom en vertrouwelijke informatie bevat de niet-technische samenvatting de volgende gegevens:

- a. informatie over de doelstellingen van het project met inbegrip van de voorspelde schade en baten en de aantallen en soorten te gebruiken dieren;
- b. onderbouwing dat aan het vereiste op het gebied van vervanging, vermindering en verfijning zoals neergelegd in de artikelen 1d en 10, tweede lid, van de wet wordt voldaan.

3. De aanvrager zorgt ervoor dat de niet-technische samenvatting anoniem is en geen namen en adressen van de gebruiker en zijn personeel bevat.

4. De centrale commissie dierproeven maakt zo snel mogelijk na de verlening van een projectvergunning de niet-technische samenvatting openbaar en vermeldt daarbij indien van toepassing dat het project achteraf wordt beoordeeld, en binnen welke termijn. De centrale commissie dierproeven maakt eventuele aanvullingen op een niet-technische samenvatting als gevolg van wijzigingen als bedoeld in artikel 10a5 van de wet, of een beoordeling van het project achteraf als bedoeld in artikel 10a1, eerste lid, onder d, van de wet, zo snel mogelijk na ontvangst openbaar. De centrale commissie dierproeven zorgt ervoor dat de niet-technische samenvatting tot vijf jaar na afloop van het project, dan wel, indien van toepassing, vijf jaar na afloop van de beoordeling van het project achteraf, door een ieder kan worden ingezien middels een doorzoekbare online databank.

Uit artikel 43 van de Dierproevenrichtlijn volgt dat de lidstaat (i.c. de CCD) de verplichting heeft alleen de niet-technische samenvattingen van de toegelaten projecten en de eventuele aanvullingen daarop openbaar te maken (te publiceren). De regeling in artikel 10a1, zevende

lid, van de Wod en artikel 4 van de Dierproevenregeling 2014 voorzien daar ook in. Daarmee is sprake van een uitputtende regeling voor de openbaarmaking van informatie over afgegeven projectvergunningen, welke regeling dan voorgaat op de Wob.

In het bestreden besluit wordt ter onderbouwing van het standpunt dat de Wod geen bijzondere openbaarmakingsregeling is, verwezen naar de uitspraak van de rechtbank Gelderland van 21 april 2016 (ECLI:NL:GEL:2016:2448).

In de door de rechtbank Gelderland aangehaalde passages uit de memorie van toelichting bij de Wijziging van de Wet op de dierproeven in verband met implementatie van richtlijn 2010/63/EU (Tweede Kamer, vergaderjaar 2012-2013, 33692, nr. 3) staat het volgende:

Pagina 12:

"In de toekomst wordt per project (dat één of meer dierproeven omvat) een projectvergunning verleend. Deze vergunningeïs betekent dat een project voorafgaand aan de uitvoering daarvan door een bevoegde instantie moet worden goedgekeurd. Een dergelijke goedkeuring van een project is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Tegen een besluit in de zin van de Awb staat bezwaar en beroep open en is de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) van toepassing.

Pagina 14:

"Nu slechts de CCD belast is met de vergunningverlening voor projecten, is de CCD ook belast met de afhandeling van bezwaar- en beroepschriften en Wob-verzoeken, waardoor deze op een eenduidige wijze behandeld kunnen worden. Het feit dat Wob-verzoeken door één instantie worden afgehandeld, wordt door het veld als positief ervaren. Het veld maakt zich zorgen over de openbaarheid van vertrouwelijke gegevens. Bij bezwaar- en beroepprocedures en Wob-verzoeken bestaat immers de mogelijkheid dat vertrouwelijke gegevens openbaar worden. De Wet openbaarheid van bestuur (hierna: de Wob) kent echter diverse absolute en relatieve uitzonderingsgronden op grond waarvan onder meer persoonsgegevens en bedrijfsgevoelige informatie afgeschermd kunnen worden (artikel 10, eerste lid, onderdeel c en tweede lid, onderdelen e en g, van de Wob). Bij de afhandeling van Wob-verzoeken moet gewezen worden op de kwetsbare positie van personen die betrokken zijn bij het verrichten van dierproeven. Zij oefenen een maatschappelijke taak uit en lopen het risico slachtoffer te worden van activisme. Ingevolge artikel 10, tweede lid, onderdeel e, van de Wob blijft het verstrekken van informatie achterwege voor zover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Hierbij moet bedacht worden dat door openbaarmaking van bepaalde gegevens die niet direct de persoonlijke levenssfeer raken, uiteindelijk achterhaald kan worden welke personen betrokken zijn bij het verrichten van dierproeven. Hierbij kan worden gedacht aan openbaarmaking van een locatie waar dierproeven worden verricht of het transport van dieren van en naar de inrichting. Bij de afweging van het belang van openbaarmaking en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, zou het laatste zwaar moeten wegen".

Op pagina 17 van de memorie van toelichting, naar welke pagina de rechtbank niet heeft verwezen, staat echter het volgende:

"Vergunninghouder

De houder van de instellingsvergunning is formeel de aanvrager van de projectvergunning. De projectvergunning zal worden verleend aan de instelling die de aanvraag heeft ingediend. Op de projectvergunning moet de gebruiker vermeld worden die het project verricht. Hierbij zal de instelling worden vermeld die de projectvergunning heeft aangevraagd. Daarnaast moeten bij de

projectvergunning de personen vermeld worden die verantwoordelijk zijn voor de algemene uitvoering van het project en voor de overeenstemming daarvan met het projectvoorstel waarvoor een projectvergunning is verleend door de CCD. Daarbij zal in dat kader de hoogst verantwoordelijke persoon binnen de instelling worden vermeld. Daarnaast zullen de operationele verantwoordelijken binnen de instelling genoemd worden. In de aanvraag moeten de (functies van) personen vermeld worden die betrokken zijn bij het project en aan wie de eindverantwoordelijke de verantwoordelijkheid inzake de algemene uitvoering van het project en de overeenstemming daarvan met de projectvergunning, heeft gedelegeerd. De DEC en de CCD hebben dan zicht op de wijze waarop de taken zijn belegd en de inspectie kan met deze informatie toezien op de naleving van de uit de wet voortvloeiende verplichtingen.

De inhoud van een verleende projectvergunning wordt slechts openbaar gemaakt in de vorm van een niet-technische samenvatting."

In bovenstaande passages in de memorie van toelichting is duidelijk gemaakt hoe eventuele Wob-verzoeken moeten worden behandeld.

Ten aanzien van vertrouwelijk aan de CCD verstrekte informatie over personen die betrokken zijn bij het verrichten van dierproeven, én andere informatie waaruit (uiteindelijk) achterhaald kan worden welke personen betrokken zijn bij het verrichten van dierproeven, geldt dat bij de afweging van het belang van openbaarmaking en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, het laatste zwaar(der) moet wegen (p. 14).

Ten aanzien van de inhoud van een verleende projectvergunning is in de memorie van toelichting **expliciet** overwogen dat deze slechts openbaar wordt gemaakt in de vorm van een niet-technische samenvatting (p. 17).

Zowel artikel 43 van de Dierproevenrichtlijn als de memorie van toelichting bij de wijziging van de Wod voorzien dus in een aparte regeling voor de openbaarheid van de inhoud van verleende projectvergunningen. Artikel 10a1, zevende lid, van de Wod en artikel 4 van de Dierproevenregeling 2014 vormen een uitwerking daarvan en moeten ook zo worden gelezen. Uit de parlementaire geschiedenis van de Wod volgt dus juist **wél** dat dat de Wod een bijzondere openbaarmakingsregeling is. Deze regeling impliceert dat aanvragen voor projectvergunningen en correspondentie daarover niet apart door middel van een Wob-procedure kunnen worden opgevraagd en openbaar moeten worden gemaakt.

De CCD en de projectvergunning zijn in de gewijzigde Wod nieuwe elementen, die worden voorgeschreven door de Dierproevenrichtlijn. De openbaarmaking van de projectvergunning (in de vorm van het uitsluitend openbaarmaken van de NTS) is reeds in de wet *a priori* geregeld conform de Richtlijn.

Het niet-naleven hiervan is in strijd met een van de belangrijke ambities van die Richtlijn, te weten – naast prioriteit voor 3V-alternatieven en transparantie – de harmonisatie van regelgeving binnen Europa. Dit zogenoemde 'level playing field' moet ervoor zorgen dat instellingen van de lidstaten onder vergelijkbare regelgeving kunnen concurreren. Dat heeft niet alleen betrekking op de hoge kwaliteitseisen in de Richtlijn (eisen ter bevordering van dierenwelzijn) maar ook op harmonisatie van andere aspecten. Nederland is momenteel de enige lidstaat waar complete aanvraagdossiers op Wob-verzoek openbaar worden gemaakt. Het voortijdig openbaar maken van details over projecten die nog in de beginfase van de uitvoering verkeren brengt Nederlandse instellingen in een nadelige concurrentiepositie, iets dat niet alleen relevant is voor het bedrijfsleven maar ook voor academische instellingen die internationaal competeren om subsidies en wetenschappelijke primeurs. Wanneer het onderzoek is afgerond komt het tot publicatie, in de vorm van wetenschappelijke publicaties

over het onderzoek en in voorkomende gevallen mede in de vorm van octrooien. De kans dat onderzoek ideeën in een vroeg stadium worden vervreemd is niet denkbeeldig en levert dusdanig concurrentienadeel op dat het Nederlandse wetenschappelijk onderzoek in een nadelige positie geraakt. Ook de hoge kosten die de instellingen maken vanwege de administratieve lastendruk die de vele Wob-zienswijzenverzoeken met zich brengen kunnen in dit kader niet worden genegeerd.

3.2 Referenties

In de zienswijze heeft [REDACTED] gezocht referenties in de documenten onleesbaar te maken vanwege de feitelijke verwijzing naar personen en instellingen.

De CCD geeft in het bestreden besluit steeds aan dat (directe) herleidbaarheid naar eigen onderzoekers en eigen onderzoeksgroepen geweigerd dient te worden.

Aangaande projectvergunning 2015340 stelt de CCD echter ten onrechte, en zonder onderbouwing, dat daarvan in de documenten die betrekking hebben op deze projectvergunning geen sprake is. Dat is onjuist.

De handelwijze van de CCD is ook niet consistent met de wijze waarop in andere projectvergunningen (zoals 2015322) hiermee is omgegaan.

Het bezwaar van [REDACTED] richt zich tegen de voorgenomen feitelijke openbaarmaking van de referenties in de documenten die betrekking hebben op deze projectvergunning (met nummer 2015340), meer specifiek op de referenties genoemd in de literatuurlijst bij document 2 (het projectvoorstel).

[REDACTED] kan zich geheel niet vinden in de voorgenomen openbaarmaking van deze referenties en is van mening dat dit in strijd is met de Wob, meer specifiek met artikel 10, tweede lid, onder e en g, van de Wob.

4. Conclusie

[REDACTED] is gelet op het voorgaande van mening dat de conclusie van de CCD dat de Wob (volledig) van toepassing is op de behandeling van het onderhavige Wob-verzoek onjuist is, en de (primaire) argumentatie in de zienswijze van [REDACTED] ten onrechte niet door de CCD is gevolgd. Instellingen, en de Nederlandse kenniseconomie, worden in beginsel geschaad door de Wob-procedures en het openbaar maken van (aanvraagdossiers voor) projectvergunningen, dit in strijd met de bedoeling van de regelgever (Richtlijn 2010/63).

[REDACTED] verzoekt u dan ook het bezwaar gegrond te verklaren en het primaire besluit te herroepen in de zin dat voor het onderhavige Wob-verzoek wordt bepaald dat de Wob een uitputtende regeling bevat ten aanzien van de openbaarmaking, en het Wob-verzoek om die reden (alsnog) dient te worden afgewezen.

Subsidiair verzoekt [REDACTED] u dit bezwaar gegrond te verklaren en bij de beslissing op het bezwaar het besluit aan te passen in de zin dat ook de referenties in de stukken behorend bij projectvergunning 201534 niet openbaar worden gemaakt.

Datum 18 januari 2018

[REDACTED] wil graag in de gelegenheid worden gesteld om te worden gehoord.

Hoogachtend

[REDACTED]